

Folkhälsoarbetet i Tibro kommun

Verksamhetsberättelse – 2023

TIBRO

 **VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN**

Innehåll

Inledning	3
Del 1	4
Uppföljning av folkhälsoavtalet	4
Del 2	7
Del 3	15
Eventuell bilaga med ytterligare information.....	15

Verksamhetsberättelsen har godkänts av folkhälsorådet i Tibro kommun den 2022-02-15

Jan Hanna (S)
Folkhälsorådets ordförande
Tibro kommun

Maria Hjärtqvist (M)
Folkhälsorådets vice-ordförande
Delregionala nämnden östra (DRNÖ)

Inledning

Enligt avtalet om lokalt folkhälsoarbete ska det varje år sammanställas en verksamhetsberättelse för respektive kommun i Skaraborg som beskriver en uppföljning av dess åtagande i folkhälsoavtalet, samt utvalda delar av det föregående årets planerade folkhälsoarbete.

Folkhälsoarbetet ska, så som det står i avtalet, ”innehålla systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska bedrivas med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga befolkningens livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor. Arbetet ska omfatta både hälsofrämjande och förebyggande insatser. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov.”

Syftet med verksamhetsberättelserna

Att Delregionala nämnden östra (DRNÖ), kommunerna och andra intressenter ska få en enkel och överskådlig bild över det folkhälsoarbete som har genomförts under året i respektive kommun och i Skaraborg.

Att ge underlag för dialog och vägledning för beslut, uppdrag och insatser.

Del 1

Uppföljning av folkhälsoavtalet

Åtaganden i avtalet	Helt uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt	Inlett processen för att uppfylla åtagandet	Motivering till svaret
Folkhälsoarbetet ska vara långsiktigt och utgå från befolkningens behov	☒	☐	☐	☐	Folkhälsoarbete har sin utgångspunkt i kommunens styrmodell som grundar sig i Tibros vision "Tillsammans, hållbart, nära - "#viärtibro" och de strategiska målen, se nedan. I kommunens folkhälsoarbete ligger även regionala uppdrag och handlingsplaner samt måldokument till grund för uppdraget.
Folkhälsoarbetet ska ha tydliga mål och en tydlig uppföljning	☒	☐	☐	☐	I kommunens folkhälsoplan finns såväl mål, genomförande, uppföljning. Folkhälsoarbete följs även upp med hjälp av indikatorer i kommunens strategiska mål: 1. Alla är självförsörjande och har en meningsfull vardag 2. Tibro är en livskraftig boendekommun 3. Vi levererar kvalitativ välfärd med invånaren i centrum Uppföljningen sker via både delrapport och årsredovisning
Folkhälsoarbetet ska bygga på systematiska och målinriktade insatser	☒	☐	☐	☐	Se text ovan

Folkhälsoarbetet ska vara integrerat i ordinarie verksamhet	☒	☐	☐	☐	<p>Det lokala folkhälsoarbetet bygger på systematiska och målinriktade insatser som bedrivs i samarbete med kommunens förvaltningar och deras verksamheter utifrån den lokala folkhälsoplanen målområden, samt kommunens strategiska mål.</p> <p>En tydlig ökad integrering har skett under det senaste året. Främjande och förebyggande insatser kring folkhälsfrågor har blivit klarare och stöd från folkhälsostrateg efterfrågas mera från alla förvaltningar. Ett ökat samarbete mellan förvaltningarna i dessa frågor har också markant ökat. Även politiken kunskap och intresse för frågor rörande folkhälsa har ökat.</p>
Styrning och ledning av folkhälsoarbetet ska vara integrerat i kommunens ledningssystem	☒	☐	☐	☐	<p>I kommunens styrmodell som har sin utgångspunkt från visionen och de strategiska målen är hållbar utveckling ett viktigt begrepp för den långsiktiga planeringen av kommunens utveckling. Inom ramen för detta ligger Agenda 2030 som en stor drivkraft till ett hållbart samhälle vad gäller ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Folkhälsoarbetet integreras med hälsofrämjande och förebyggande insatser till kommunens hållbara utveckling.</p> <p>Kommunens analysgrupp med representanter från alla förvaltningar samt folkhälsostrateg genomför varje år en delårsrapport och en helårsrapport. Uppdraget till rapporten är att belysa förvaltningarnas fokusområden (där även folkhälsa finns med) utifrån mål och resultat, samt återge en analys kopplat till kommunens strategiska mål och indikatorer.</p>

Åtaganden i avtalet	Helt uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt	Inlett processen för att uppfylla åtagandet	Motivering till svaret
Kommunen ansvarar för att ta fram en långsiktig och strategisk planering för det lokala folkhälsoarbetet med framtagna behovsbilder och prioriteringar.	☒	☐	☐	☐	Den strategiska och långsiktiga planeringen för kommunens folkhälsoarbete har dels sitt ursprung från kommunens vision och strategiska mål, Men folkhälsoarbetet bygger även på specifika målområden i årlig upprättad folkhälsoplan som beslutats i kommunens folkhälsoråd. Aktiviteterna inom områdena kan vara tillfälliga under året eller vara fleråriga.
Planeringen för folkhälsoarbetet ska innehålla uppföljningsbara mål/indikatorer	☒	☐	☐	☐	Till varje målområde i upprättad folkhälsoplan finns tydlig och klar målsättning. Folkhälsoarbetet följs även upp utifrån kommunens indikatorer till kommunens strategiska mål.
Kommunen ska aktivt använda samhällsplanering och kommunal verksamhet för att främja befolkningens hälsa	☒	☐	☐	☐	Stora satsningar har skett och sker kring Tibros utomhusmiljöer där tillgång till meningsfull fritid och naturnära rekreation stått i fokus. Fortsatta satsning kring ett levande och grönt centrum pågår i centrumutveckling och aktivitetsstråk där främjande och förbyggande insatser kring rörelserikedom och fysisk aktivitet är en stor del i satsningarna. Dessa platser ska även tillgängliggör flera mötesplatser där såväl Tibros invånare som besökare kan visats och mötas på.
Kommunen ska bidra med kunskaps- och metodstöd i folkhälsoarbetet	☒	☐	☐	☐	I det lokala folkhälsoarbetet sker utbyte av kunskap och metodstöd i samverkan med och mellan medarbetaren ute i verksamheterna. Även i samverkan och dialog med chefer sker kunskap- och metodutbyte. Samverkan och utbytet ger ökande möjligheter för att bedriva utveckling inom folkhälsoarbetet med kommunens alla förvaltningar och verksamheter.

Del 2

Verksamhetsberättelsen belyser prioriterat lokalt folkhälsoarbetet för Tibro kommun 2023. Målsättningen är Tibros vision och strategiska mål, samt regionala och delregionala utvecklingsstrategin, RUSEN och DRUSEN 2021–2030.

Följande områden har prioriterats under året:

Område: Psykisk hälsa – främjande och förebyggande insatser.

Målgrupp/er:

1. Ungdomar mellan 16–25 år (Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)).
2. Medarbetare, chefer och beslutsfattare i Tibro kommun, samt civilsamhället och medborgare.

Mål på kort sikt:

1. Främja individen via en lugn och trygg plats att möta andra och finna starka sidor hos sig själv för att finna motivation till att komma vidare i studier eller yrkesliv.
2. Kartlägga och synliggöra suicidpreventivt arbete inom förvaltningarnas olika verksamheter.

Mål på lång sikt:

1. Öka individers kunskap om sig själva för nå sina individuella målsättningar för att komma närmare och blir delaktig i samhället.
2. Identifiera förbättringsområden och utveckla förebyggande arbete för att synliggöra psykisk hälsa och minimera psykisk ohälsa.

Aktuell status för arbetet	Process påbörjad/pågående	Process slutförd	Samverkan med andra kommuner	Samverkan med externa parter	Samverkan med regionens verksamheter	Delfinansiering från folkhälsorådet
Planering	☒	☐	☐	☒	☐	☐
Implementering av insatser	☒	☐	☒	☒	☐	☒
Arbete utifrån befintliga handlingsplaner	☒	☐	☒	☒	☒	☒
Utformning av policy/rutiner/riktlinjer	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Uppföljning/utvärdering	☒	☐	☐	☒	☐	☐

Övergripande kommentar om området

- Tibro kompetenscenter har tillsammans med Ludea under 2 år genomfört projektet "Studio Ludum". Syftet har varit att bidra till att fler individer ska komma ut på arbetsmarknaden eller börjar studera och klara egen försörjning. Metoden handlar om att möta individerna där de befinner sig och arbeta utifrån en individuell planering. Resultatet har visat på stor utveckling hos flera av deltagarna och många har gett tydliga tecken på att må bättre av att tillhöra en gemenskap som lyssnar på dem och som kan anpassa sin stöttning efter deras egna mål och behov. Flera deltagare har gått vidare till att söka arbete och andra har påbörjat utbildning vilket visar på att de har en nyfunnen tro på sin framtid och en vilja att närma sig samhället.
- Tibro kommuns arbete kring psykisk hälsa och suicidprevention har under 2023 fortsatt, dels har utbildning i samtalsmetodik genomförts där målsättningen varit att ge stöd i att mötas i svåra samtal. Medarbete från samtliga förvaltningar har deltagit. Planering för flera utbildningar för chefer har påbörjats. I syfte att vidmakthålla kunskapsnivån erbjöds både nyanställda och redan anställda under våren kommuns inspelade utbildning "våga mötas i det som är svårt". Under hösten genomfördes även tre utbildningsinsats i suicidprevention tillsammans med Skaraborgs kommunalförbund till alla politiker och kommunchefer i Skaraborg.
- Projekt "vänskapsbänk" har startat upp tillsammans hantverksakademien i syfte att skapa flera mötesplatser och öppna upp för det goda samtalet och värna om den psykisk hälsan.
- Ungdomar på Fågelviksskolan i årskurs 8 har under det gångna året fått utbildning i YAM (Youth Aware of Mental health). Utbildningen ger ungdomarna ökad kunskap och stöd i samtal om psykisk hälsa samt främjar ungdomarnas problemlösningsförmåga och emotionella utveckling.
- Våld i nära relation (VINR) är ett nytt projekt inom psykisk hälsa och suicidprevention som under hösten startat upp med bland annat en öppen föreläsning för både medarbetare och medborgare. Satsningen är ett led i socialtjänstens uppbyggnad och utveckling av en VINR – grupp som ska upprätta en kunskapsbank kring bemötandet av både våldsutsatta, våldsutövare och bevittande av våld.
- Ett led i det förbyggande arbetet kring psykisk hälsa är att ge barn och ungdomar stöd tidigt och insatser. Partsamverka mellan primärvård, regionhälsa, skola/förskola, elevhälsa, socialtjänst och folkhälsa har under året stärkt samverkan genom en gemensamhetsdag med utbildning och utbyte mellan kommunen och berörda parter i SIP, samordnad individuell plan. Ytterligare ett led i samverkan har varit satsningar på att skapa ett samverkans tema för barn och unga, mellan 0-20år. Under året har arbetsmodellen SAMBU implementerats. SAMBU handlar om verksamhetsnära samverkan för tidig upptäckt och samordnat stöd för barn och unga med psykisk ohälsa. Teammedlemmar från kommun, skola, socialtjänst och fritid, samt region har utsetts och teamet startade upp i september. Båda dessa samverkansstrukturer syftar till att ge barn och unga rätt och samordnat stöd utifrån individens behov. Det bidrar till målet att ge barn och unga goda framtidsförutsättningar och i förlängningen till förutsättningarna att vara självförsörjande och ha en meningsfull vardag.

Övergripande kommentar om området

- En viktig del i främjande folkhälsoarbete är att få med barn och ungdomars delaktighet och inflytande i olika processarbeten. Centrumutvecklingsplanen är en process där barn och ungas perspektiv är viktiga att ta i beaktan då detta är en plats där många barn och unga även kommer att vistas. I våras genomfördes ett mobilt dialoglabb med elever från två klasser för att få ta del av deras tankar och perspektiv kring stationsområdet. Ytterligare mobila dialoglabbs planeras genomföras under 2024.
- Under året har även planering för "unga kommunutvecklare" påbörjats, vilket är ett samarbete mellan barn och utbildning och kompetenscenter.

Område: Fysisk- och psykisk hälsa - Främjande och förebyggande.

Målgrupp: Fokus på barn och unga i skolan, samt Tibros invånare.

Mål på kort sikt:

- Att barn och ungdomar ges möjlighet till rörelse i skolan.
- Att invånare skall ges tillgång till meningsfull fritid och naturnära rekreation.

Mål på lång sikt: Öka invånarnas möjlighet till fysisk aktivitet och rörelse samt öka tillgången till attraktiva livsmiljöer.

Aktuell status för arbetet	Process påbörjad/pågående	Process slutförd	Samverkan med andra kommuner	Samverkan med externa parter	Samverkan med regionens verksamheter	Delfinansiering från folkhälsorådet
Planering	☒	☐	☐	☒	☐	☒
Implementering av insatser	☒	☐	☐	☒	☐	☒
Arbete utifrån befintliga handlingsplaner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utformning av policy/rutiner/riktlinjer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uppföljning/utvärdering	☒	☐	☐	☐	☐	☒

Övergripande kommentar om området

- Under flera år har satsningar kring meningsfull fritid och möjlighet till rörelse pågått i Tibro kommun med bland annat Å-leden. I maj knöts Å-leden och Stadsparken samman med "Hälsans stig" som invigdes tillsammans med Riksförbundet HjärtLung. Nu kan Tibros invånare och besökare njuta av flera naturnära grönområden och mötesplatser.
- På årets Tibrodagar genomförde Tibro föreningspool en prova-på dag i samarbete med generation PEP och folkhälsoarbetet i Tibro kommun. Under dagen erbjuds barn och unga att prova på olika pulshöjande aktiviteter.
- Tre års projektet "På egna ben" genomförde sitt andra år i satsningen att få flera barn i årskurs 4–6 att ta sig till/från skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt. Målet är dels att få barn i rörelse och därmed öka barnens koncentrationsförmåga, men även att minska biltrafiken utanför skolan för att öka tryggheten och minska koldioxidutsläpp.
- Folkhälsorådets temadag i oktober satte stort fokus på vikten av rörelse och rörelseförmåga för barn och unga. Dagen bestod av föreläsningar i ämnet, men även på goda exempel från andra kommuners satsningar kring rörelserika utomhusmiljöer. Kunskapen av dagen har lett till flera goda idéer kring centrumutvecklingsplanen i kombination med tidigare genomförda dialoger. Under hösten har det även påbörjats planering kring ett aktivitetsstråk på cykelbanan mellan förskolan Ängen och Baggeboskolan. Tanken är att bygga upp olika typer av aktiviteter som stimulerar barn, unga men även vuxna till mer rörelse.
- Under hösten genomfördes en danskväll för personer med olika funktionsvariationer i Tibroparken. Arrangörer var Assyriska föreningen Tibro. Till kvällen kom cirka 103 besökare som dansade till dansbandet Sandins, umgicks och fikade. Uppskattningen var stor hos besökarna och målsättningen är att arrangera nya danskvällar under 2024.
- För ett mera rörelserikt Skaraborg gjordes en kraftsamling kring "rörelse som superkraft". Två kvällar med föreläsning av Anders Hansen samt medborgardialog genomfördes i Mariestad och Skara. Till kvällarna bjöd politiker och tjänstepersoner från alla kommuner samt medborgare in till en medborgardialog kring hur vi kan skapa ett mera rörelserikt Skaraborg. Stort fokus var kring barn och ungas mera stillasittande vardag och hur vi tillsammans kan bidra för att vända den trenden.

Folkhälsorådets ekonomiska slutrapport för 2023

Verksamhet	Budgeterat 2023	Förbrukat December	Återstående medel
Psykisk hälsa – främjande och förebyggande insatser	160 000	88 000	72 000
Delaktighet och inflytande	70 000	95 000	-25 000
Fysisk- och psykisk hälsa - Främjande och förebyggande	70 000	137 000	-67 000
Övrigt	35 000	10 000	25 000
Summa	335 000	330 000	5 000

Har icke förbrukade medel överförts till nästkommande år?

Ja

Nej

Kommentarer

Resultatet av innevarande årsbudget 2023 har förbrukats enligt Tibro kommuns folkhälsoplanens målområdena i syfte att stärka invånarnas folkhälsa. Under året har omdisponering mellan budgetposterna gjorts.

Del 3

Eventuell bilaga med ytterligare information

Möjlighet finns att skicka med en bilaga med ytterligare information om folkhälsoarbetet som har genomförts. Har en sådan bilaga, i någon form, utformats?

Ja

Nej

Kontaktperson: Marina Timm, folkhälsostrateg

Telefon: 0504-183 60

E-post: marina.timm@tibro.se